

# Osnovni postopki spuščanja po vrvi

✍ Tadej Debevec, Aljaž Anderle<sup>1</sup>

✍ Jernej Lukša ✉ Aljaž Anderle



Sestop preko strmih sten se najlažje in najvarneje opravi s spustom po vrvi.

Pri gibanju v gorah si predvsem v težjem svetu pogosto pomagamo z vrvo. Med vzpenjanjem jo uporabljamo predvsem za varovanje, med sestopanjem pa za spuste preko težjih in izpostavljenih mest. Navadno gre za spuščanje čez steno, morebitni umik iz stene ali spuste preko posameznih mest po brezpotnem terenu. Pogosto se izkaže, da pri sestopu vrvi potrebujemo celo bolj pogosto kot pri vzponu po istem terenu. Poznavanje osnovnih postopkov spuščanja po vrvi je torej obvezno za vsakogar, ki se giblje po zahtevnejšem terenu, kjer je potrebna uporaba vrvi. V tokratnem

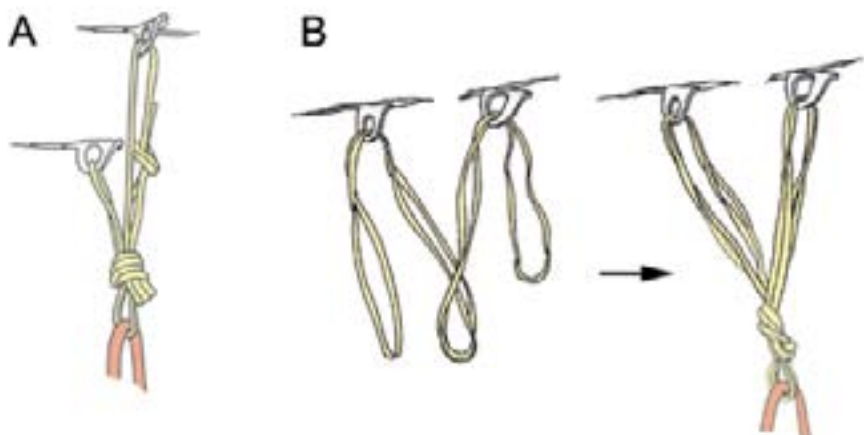
prispevku bo predstavljen nekaj najbolj uporabnih načinov in pristopov k spuščanju po vrvi v kopnem svetu.

## SIDRIŠČE – KLJUČNI VARNOSTNI ELEMENT

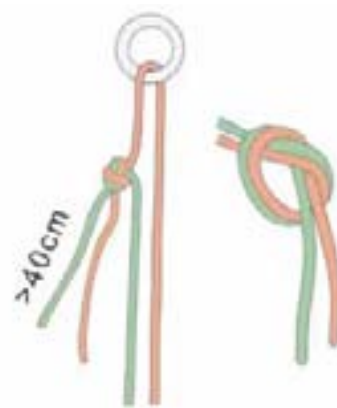
Osnovni pogoj za varno spuščanje po vrvi je ustrezno sidrišče. V tem kratkem prispevku se v podrobnosti izdelave ne moremo spuščati, kljub vsemu pa je potrebno poudariti vsaj varnostni vidik. Sidrišče mora biti takšno, da prenese pričakovane obremenitve. Potrebno se je namreč zavedati,

da med spustom na sidrišče in njegovo nosilnost ne moremo več vplivati, zato je predhodna izdelava dobrega sidrišča ključna. Zato vedno težimo k temu, da je sidrišče izdelano iz vsaj dveh kakovostnih fiksnih točk (v steni so to običajno klini). Druge možnosti ponujajo naravne danosti, kot so čvrsta drevesa, zanesljivi skalni mostiči in skalni roglji. Ob uporabi le-teh se moramo vedno prepričati o njihovi kakovosti. Fiksne točke navadno povežemo z vrstico ali trakom in z vozlom šestica ali osmica izdelamo statično sidrišče, usmerjeno v predvideno smer spuščanja. Dva od možnih načinov

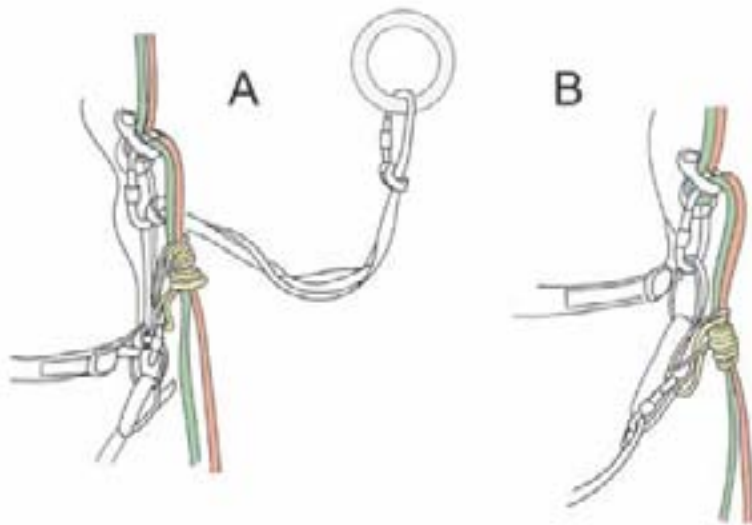
<sup>1</sup> Gorska vodnika IFMGA.



Slika 1: Sidrišče za spust iz A – pomožne vrvice; B – najlonskega traku



Slika 2: Povezovanje in namestitve vrvi



Slika 3: Vpetje naprave za spuščanje in varovanje (A – v najlonski trak; B – v pas)

povezovanja prikazuje **slika 1**. V gorah večkrat naletimo na že izdelana sidrišča. V tem primeru ocenimo njihovo kakovost ter po potrebi dodamo fiksne točke in/ali zamenjamo vrvice oz. trakove.

Mesto za izdelavo sidrišča si izberimo glede na možnosti in konfiguracijo terena. Če je le mogoče, si izberimo čim bolj direktno in "čisto" linijo spusta. Pozorni bodimo na krušljivost in poraslost pobočja oziroma stene. Padajoče kamenje, ki ga sprožimo med spustom, predstavlja največjo nevarnost za nas in za druge ljudi v območju spusta. Zelo neprijetno je, če se nam vrv med spustom zaplete v vegetacijo, med skalne roglje itd.

## VRV IN TEHNIKA SPUSTA

Ko je sidrišče izdelano, je potrebno vanj namestiti vrv. Kadar uporabljamo enojno vrv, jo polovico napeljemo skozi center sidrišča. Ob uporabi dveh vrvi, kar nam podvoji dolžino spusta, pa ju je potrebno na enem koncu zvezati skupaj. Za to lahko uporabimo več vozlov (šestica, osmica, vertikalni podaljševalni vzel ...,) najbolj priporočljiva pa je uporaba šestice oz. vodniškega vozla (**slika 2**). Njegova bistvena prednost pred osmico je ta, da vzel ne more preskočiti oz. se preobrniti in je obenem tudi bistveno manjši, kar zmanjša možnost zatikanja. Pri povezavi je pomembno, da vzel močno zategnemo v vse smeri z vsemi prameni in da iz vozla gleda vsaj 40 cm obeh pramenov. Če uporabljamo dve vrvi bistveno različnih debelin, je najbolje, da za povezavo uporabimo dve vpleteni osmici. Pri nameščanju vrvi ne smemo pozabiti izdelati tudi vozlov na drugem (spodnjem) koncu vrvi. Najbolje je, če na vsakem koncu posebej izdelamo vzel (osmico) vsaj pol metra pred koncem vrvi. Pri izdelavi osmice na obeh vrveh hkrati

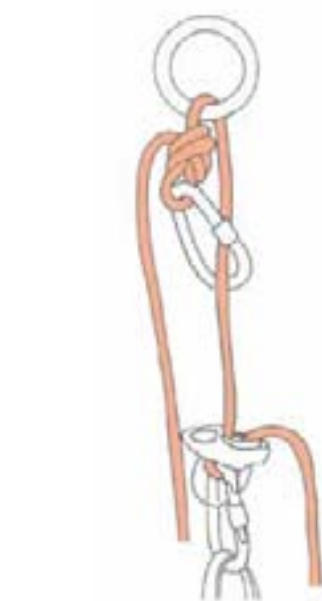
se namreč vrvi na spodnji strani proti koncu spusta bistveno bolj *krotovičita*.

Ko je vrv pripravljena, vpnemo v oba pramena vrvi napravo za spuščanje (najbolje ploščico) in si uredimo samovarovanje. Poznamo dva osnovna načina priprave na spust: z neskončnim trakom in brez traku, direktno v plezalni pas. Pri načinu s trakom najprej pritrldimo trak (120 cm) s kavbojskim vozlom v pas – tja, kamor je nameščena manevrska zanka pasu (**slika 3**). Nato na traku na razdalji 20 cm izdelamo vzel (šestico) in na konec traku vpnemo še vponko z matico s kavbojskim vozlom. Najprej si namestimo samovarovanje z machardovim vozlom, ki ga vpnemo v manevrsko zanko, nato pa ploščico z nameščeno vrvjo vpnemo z vponko z matico v prej izdelano šestico na traku nad samovarovanjem. Tovrsten način uporabimo vedno, kadar predvidevamo večkratno zaporedno spuščanje, predvsem zato, ker nam trak na vsakem sidrišču služi tudi kot popkovina za pritrnitev. V primeru enkratnih oz. krajših spustov pa lahko ploščico vpnemo direktno v manevrsko zanko plezalnega pasu, samovarovanje pa v sedezno zanko pasu. Pri tem moramo biti pozorni, da je razdalja med obema dovolj velika, da samovarovanje ne seže do ploščice.

Samo spuščanje po vrvi je v osnovi relativno enostavno opravilo. Potrebno je paziti le na ravnotežni položaj, primerno hitrost in smer spuščanja. Smer je pomembna zlasti v nepoznanem svetu, kjer moramo biti zelo pozorni na to, da ne zgrešimo naslednjih sidrišč, ali pa da si poiščemo ustrezno mesto za izdelavo le-tega.

## ALTERNATIVNE MOŽNOSTI

Kadar je teren, po katerem se spuščamo, nagnjen onkraj vertikale, je potrebno



Slika 4: Spust po poškodovani vrvi – vpetje poškodovane vrvi

med spustom vseskozi paziti na to, da ne izgubimo stika s steno. Le-tega si zagotavljamo z vpenjanjem vmesnih varovanj med spuščanjem navzdol. Pri takšnem načinu je potrebno pozornost nameniti predvsem spuščanju drugega v navezi, saj mu z napejanjem in popuščanjem vrvi pomagamo pri izpenjanju vmesnih varovanj. Še pomembneje pa je, da na sidrišču vedno (!) pritrldimo vrv, da nam po nesreči ne uide iz rok, saj se lahko potem stvar precej zakomplicira, soplezalec pa lahko doživi nepričakovani *King Swing*<sup>2</sup>. Z vzdrževanjem napete vrvi, pritrjene v sidrišču, lahko nadzorujemo potek spusta manj izkušenih soplezalcev. V primeru, da nam zapadno kamenje poškoduje vrv, moramo za spuščanje po njej uporabiti blokirni vzel. Način priprave za spust na takšen način prikazuje **slika 4**. Blokirni vzel (šestica v zanko) izdelamo na poškodovani strani tik ob polovici vrvi. Zanko nato z vponko z matico vpnemo v okoli drugega (nepoškodovanega) pramena vrvi, ki izhaja iz sidrišča. Spuščamo se po nepoškodovanem koncu, vseskozi pa smo pozorni na to, da nam drugi konec ne uide, zato ga je najbolje vpeti v pas tako, da teče skozi vponko. Takšen način spusta lahko uporabimo tudi takrat, ko imamo na voljo sredstvo za spuščanje, ki dovoljuje vpetje samo ene vrvi (npr. *gri-gri*, *chinch* ...). Za konec velja še enkrat opozoriti, da je kljub relativni enostavnosti pri spuščanju po vrvi potrebno upoštevati vsa varnostna pravila in pred začetkom spuščanja poskrbeti, da je sidrišče zares zanesljivo. ●

<sup>2</sup> Kraljevi nihaj – zamenita nihajna prečnica v smeri Nos v El Capitanu v ZDA.